

Riktlinjer för handläggning av ärenden rörande bostadssociala insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453)

Antagna av socialnämnden 2020-01-28, § 7

Innehåll

Riktlinjer för handläggning av ärenden rörande bostadssociala insatser enligt socialtjänstlagen (2001:453)	1
Syfte	3
1. Allmänt.....	3
1.1 Det kommunala ansvaret.....	3
1.2 Det egna ansvaret	3
1.3 Socialtjänstens ansvar i bostadsanskaffandet.....	3
2. Avhysningsförebyggande arbete	3
2.1 Hyresskulder.....	4
2.2 Störningar	4
2.3 Barnfamiljer	4
3. Särskilt utsatta grupper.....	4
3.1 Barnfamiljer och barnperspektiv	4
3.2 Missbruk.....	4
3.3 Våld i nära relationer, brottsoffer, hedersrelaterat våld	4
3.3.1 Kvinnofridslägenhet.....	5
4. Förutsättningar för rätten till bistånd.....	5
4.1 Helt bostadslös	5
4.2 Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt	5
4.3 Speciella svårigheter kopplade till bostadsmarknaden.....	5
5. Allmänna och speciella svårigheter.....	5
5.1 Allmänna svårigheter	6
5.2 Speciella svårigheter	6
6. Bostadssociala insatser.....	6
6.1 Övergångskontrakt	6

6.1.1 Uppföljning	6
6.2 Skyddat boende	6
6.3 Tillfälligt boende	7
6.4 Stödboende för vuxna.....	7
6.5 Stödboende för barn och unga 16-20 år	7
7. Att söka bostad - allmänna förutsättningar på bostadsmarknaden.....	7
7.1 Varierat söksätt.....	8
7.1.1 Olika typer av kontrakt.....	8
7.1.2 Olika typer av orter	8
7.1.3 Olika typer av sökvägar.....	8
7.1.4 Olika typer av hyresvärdar	8
8. Grundläggande principer för handläggningen.....	8
8.1 Livsföring i övrigt	9
8.2 Tillfälligt boende - akut tak över huvudet.....	9
8.3 Det egna ansvaret	9
9. Utredda och bedöma.....	10
9.1 Biståndets mål och delmål.....	10

Syfte

Riktlinjerna avser bostadssociala insatser och vars syfte är att tydliggöra kommunens och socialtjänstens ansvar, vilka olika bostadssociala insatser nämnden har samt vilka behov de olika insatserna är avsedda att täcka. Riktlinjerna ska vara ett stöd för handläggare och beslutsfattare i deras kontakter med enskilda, under utredning och i beslutsfattandet.

1. Allmänt

Kommunens bostadsförsörjningsansvar styrs av lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar, och ligger inte under socialtjänstens område.

Socialtjänsten har ett ansvar när det kommer till att utreda sådant bistånd som kan falla under ”livsföring i övrigt” enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen, samt sådant akut bistånd enligt kommunens yttersta ansvar som följer av 2 kap 1 § Socialtjänstlagen.

1.1 Det kommunala ansvaret

Varje kommun ska enligt lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Syftet med planeringen ska vara att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

1.2 Det egna ansvaret

Varje kommuninvånare har ett eget ansvar för att ordna sin egen bostad, utifrån de förutsättningar som råder på bostadsmarknaden. Det kan bland annat innebära att vara inskriven i bostadsköer, söka bostäder på den allmänna bostadsmarknaden vid behov, ta hjälp av sitt nätverk, samt att anpassa sin bostad och det geografiska området för sitt bostadssökande efter rådande omständigheter.

1.3 Socialtjänstens ansvar i bostadsanskaffandet

Av socialtjänstlagen följer inget generellt ansvar hos socialtjänsten att ordna boende till bostadslösa. Kommunen ett övergripande ansvar för bostadsförsörjningen, medan den enskilde har ansvar för att ordna sin egen situation utifrån de förutsättningar som finns. En socialnämnd har inte heller någon allmän skyldighet att ordna bostad men det finns en skyldighet att tillförsäkra kommuninvånarna en skälig levnadsnivå. För att socialnämnden ska ha en skyldighet att ordna boende; och inte enbart lämna bistånd för boendekostnader, krävs att sökanden saknar möjlighet att själv skaffa sig en bostad samt att denne helt saknar bostad.

Socialtjänstens ansvar inträder när rätt till bistånd föreligger enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen.

2. Avhysningsförebyggande arbete

Socialtjänsten ska bedriva ett avhysningsförebyggande arbete som dels innebär en formaliserad uppföljning av hyresskulder samt en uppsökande verksamhet vid allvarigare störning som kan leda till uppsägning av hyresavtalet. I det förebyggande arbetet ska även Socialstyrelsens ”Stöd till socialtjänsten i att förebygga avhysningar (version 171111)” tillämpas.

2.1 Hyresskulder

Alla hyresvärdar är enligt lag skyldiga att informera socialnämnden om skulder. För att i möjligaste mån förebygga och förhindra vräkning till följd av hyresskulder följer socialtjänsten upp denna information. Detta görs genom informationsbrev till enskilda och genom hembesök om det förekommer barn i hushållet.

Detta arbete bedrivs i huvudsak av socialtjänstens mottagningsfunktion och via en bostadssocial samordnare på Öppenvårdsenheten.

2.2 Störningar

Vid allvarliga störningar ansvarar Öppenvårdsenheten för uppsökande verksamhet för att kunna motivera den enskilde till att ta emot hjälp. Om det handlar om missbruk och/eller svårare psykisk problematik, bistår man i kontakten med Utredningsenheten, vården eller annan lämplig part.

2.3 Barnfamiljer

Socialtjänsten har ett ansvar för att särskilt beakta barns situation. Skulder och störningar som rör familjer med barn eller umgängesbarn följs därför upp. Målet är att i möjligaste mån undvika att barnfamiljer sägs upp eller vräks från sin bostad. För att göra det ska socialtjänsten när det är möjligt komma i kontakt med barnfamiljer som hotas av uppsägning i ett så tidigt skede som möjligt.

3. Särskilt utsatta grupper

3.1 Barnfamiljer och barnperspektiv

Enligt prop. 1996/97:124 ska barnperspektivet särskilt beaktas när familjer ansöker om bistånd hos socialtjänsten. Barnets bästa är inte alltid direkt avgörande för vilka beslut som fattas, men ska alltid beaktas, utredas och redovisas. I de fall det beviljas bistånd till akut tak över huvudet till en barnfamilj ska vi eftersträva lösningar som innebär så lite avbrott i barnets övriga vardag som möjligt, när det gäller till exempel skola och umgänge. I de fall bistånd till anskaffande av bostad beviljas till en barnfamilj ska vi eftersträva lösningar som är så bra som möjligt för barnet i förhållande till de alternativ som finns. Barnets behov av en långsiktig boendelösning är i allmänhet överordnat behov av att inte byta skola eller barnomsorg.

3.2 Missbruk

Ett pågående missbruk är i sig inte en omständighet som gör att en bostadslös person har rätt till bistånd till anskaffning av bostad. Ett omfattande missbruk i kombination med andra omständigheter kan dock göra att rätt till någon typ av bistånd enligt 4 kap 1 § SoL i form av behandling, stöd i nykterhet och anskaffande av bostad när en mer långsiktig planering inträder.

3.3 Våld i nära relationer, brottsoffer, hedersrelaterat våld

Till socialnämndernas uppgifter hör, enligt 5 kap. 11 § första stycket socialtjänstlagen (2001:53), SoL, att ”verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp”. Bistånd i form av boende till personer som utsatts för våld i nära relationer eller annan typ av brottslighet handlar i allmänhet främst om akuta boendelösningar. Syftet är

att ge personen möjlighet att ta sig från en destruktiv eller potentiellt farlig plats, till en trygg plats. Personer som är utsatta för våld i nära relationer, eller andra som är utsatta för brott (till exempel personer som är utsatta för hedersrelaterade brott, hatbrott eller personer som lämnar destruktiva grupperingar) kan vara i behov av att socialtjänsten erbjuder akut tak över huvudet i form av plats på ett lämpligt skyddat boende. Bedömningen av behovet görs med utgångspunkt i en riskbedömning utförd av socialtjänsten eller polisen. Det är viktigt att socialtjänsten uppmärksammar eventuella skyddsbehov och prioriterar dem om sådana föreligger (se Socialstyrelsens publikation "Brottsoffer och deras närstående" dat. 120322).

3.3.1 Kvinnofridslägenhet

Kommunen har möjlighet att nyttja en så kallad "kvinnofridslägenhet" för att tillgodose akut tak över huvudet för personer som är utsatta för våld i nära relationer. Det finns också möjlighet att avtala om plats på skyddat boende med externa aktörer. I vissa fall av våldsärenden kan bistånd även handla om boendelösning för den som utsätter närstående för våld för att separera honom/henne från den/de utsatta i akutläget.

4. Förutsättningar för rätten till bistånd

Det finns två regeringsrättsdomar (RÅ 1990 ref.119 och RÅ 2004 ref. 130) som ger viss vägledning i bedömningen om att ansöka om boende. Följande förutsättningar gäller för att en enskild ska vara berättigad bistånd till anskaffande av bostad enligt 4 kap. 1 § SoL:

4.1 Helt bostadslös

Den sökande är helt bostadslös och saknar tak över huvudet. Om personen/hushållet har tak över huvudet är han eller hon inte berättigad bistånd till anskaffande av bostad, även om det inte är en optimal boendelösning.

4.2 Behovet kan inte tillgodoses på annat sätt

För att vara berättigad biståndet ska den sökande kunna visa att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det innebär bland annat att visa att han/hon har aktivt sökt bostäder i ett så stort och omväxlande geografiskt område som möjligt, samt att han/hon sökt bostäder aktivt på andra sätt som beskrivs under rubrik "aktivt bostadssökande". Det innebär också att den enskilde måste ha gjort vad han/hon kan för att försöka undanröja de svårigheter som eventuellt finns när det kommer till anskaffande av bostad. Det kan till exempel innebära att man har gjort vad man kan för att avbetala skulder, göra upp avbetalningsplaner eller tagit emot hjälp och stöd i sitt bostadssökande.

4.3 Speciella svårigheter kopplade till bostadsmarknaden

Speciella svårigheter att på egen hand skaffa bostad. Det handlar inte om generella svårigheter som alla har som söker bostad i en storstad med bostadsbrist. Det ska vara speciella svårigheter hos den enskilde som innebär att han eller hon saknar förmåga/möjlighet att lösa sin situation på egen hand inom en rimlig tid. Se vidare nedan under rubrik "allmänna och speciella svårigheter".

5. Allmänna och speciella svårigheter

Vad gäller bistånd till anskaffande av bostad finns inte något särskilt stöd i socialtjänstlagen. Den enskilde har själv ansvar att söka bostad via olika bostadsbolag genom att exempelvis ställa sig i kö för bostad på annat sätt. Det kan dock finnas situationer, där socialnämnden kan bistå den enskilde, som när den enskilde har speciella

svårigheter att på egen hand skaffa bostad samt i de situationer då den biståndssökande står helt utan tak över huvudet och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det kan då vara socialnämndens skyldighet att ordna logi.

I utredningen är det viktigt att definiera och identifiera de omständigheter som eventuellt försvårar för den enskilde att erhålla en bostad på egen hand, och att därefter avgöra om dessa omständigheter utgör allmänna eller speciella svårigheter på bostadsmarknaden. Dessutom måste socialtjänsten bedöma om de svårigheter som eventuellt finns skulle kunna undanröjas inom en rimlig framtid.

5.1 Allmänna svårigheter

Allmänna svårigheter på bostadsmarknaden är sådana som alla eller många som söker bostad kan möta, beroende på hur bostadsmarknaden ser ut vid den aktuella tidpunkten. Det kan röra sig om att det är hårt tryck på bostadsmarknaden, långa söktider, att det är svårt att finna bostad i vissa geografiska områden, eller att vissa områden har höga hyror. Sådana svårigheter är inte att betrakta som speciella svårigheter, utan som allmänna svårigheter som kan kopplas till läget på bostadsmarknaden.

5.2 Speciella svårigheter

Speciella svårigheter är specifika individuella svårigheter som har en tydlig koppling till den enskildes möjligheter att anskaffa en bostad. Speciella svårigheter på bostadsmarknaden måste också skiljas från andra svårigheter som en enskild kan ha i sitt liv, men som inte har någon direkt koppling till hans eller hennes möjlighet att anskaffa en bostad. Även om missbruk eller psykisk ohälsa ofta innebär en indirekt svårighet att få en bostad på egen hand, är det bara att betrakta en särskild svårighet på bostadsmarknaden om man i utredningen kan konstatera det har en direkt påverkan på möjligheten att få en bostad på egen hand.

6. Bostadssociala insatser

6.1 Övergångskontrakt

Individ- och familjeomsorgen hyr en lägenhet av ett bostadsbolag och hyr ut den i andra hand till en kommuninvånare enligt gällande överenskommelser och riktlinjer, i syfte att den sökande ska erhålla en stadigvarande bostad.

6.1.1 Uppföljning

Beslut om bostadssocialt kontrakt ska följas upp kontinuerligt. Socialtjänsten får ställa krav på att den som är beviljad bistånd gör vad hon eller han kan för att på egen hand ordna bostad, och öka sina möjligheter till eget självständigt boende. Det kan handla om att själv aktivt söka bostad, efter förmåga och inom det geografiska område som i det enskilda fallet anses rimligt. Behovet av andra insatser ska uppmärksammas under uppföljningen. Vid behov bör handläggaren erbjuda den enskilde stöd och vägledning för att ansöka om insatser, t.ex. boendestöd, hemtjänst, förmedlingsmedel eller skuldsanering, som möjliggör för personen att behålla och på sikt ordna ett eget boende.

6.2 Skyddat boende

Enligt Socialstyrelsens termbank: boende som tillhandahåller platser för heldygnsvistelse avsedda för personer som behöver insatser i form av skydd mot hot, våld eller andra övergrepp tillsammans med andra relevanta insatser.

6.3 Tillfälligt boende

Tillfälligt boende kan bli aktuellt framför allt för barnfamiljer eller personer med särskilda behov, såsom allvarlig sjukdom eller funktionsnedsättning. Bistånd i denna form är förknippat med samma principer som övriga akuta bistånd. Det innebär att de beslut som fattas är tidsbegränsade till korta perioder, att det ställs fortsatt höga krav på att ordna sin situation på egen hand samt att biståndet kan komma att övergå till andra akuta lösningar med kort varsel.

En lämplig form av tillfälligt boende kan exempelvis vara en campingstuga för barnfamiljer och vandrarhem för ensamstående vuxna. Om den sökande har egna inkomster ska han/hon alltid i första hand själv bekosta boendet. Även då gäller att det billigaste möjliga alternativet ska väljas för att den sökande ska kunna sägas ha gjort vad han/hon kan för att uppnå en skälig levnadsnivå.

6.4 Stödboende för vuxna

Socialstyrelsens termbank definierar stödboende inom socialtjänsten som ett boende som tillhandahåller platser för heldygnsvistelse avsedda för personer som behöver insatser i form av tillsyn och stöd men inte vård eller behandling. Denna boendeform kan komma i fråga efter avslutad missbruksbehandling och i avvaktan på annan boendeform, till exempel övergångskontrakt.

6.5 Stödboende för barn och unga 16-20 år

Placeringsform för barn och unga i åldern 16-20 år som syftar till att träna och förbereda barnet eller den unge för ett självständigt boende och vuxenliv. Enligt 6 kap 2 § SoL ansvarar kommunen för att det finns tillgång till stödboende för ungdomar.

Ensamkommande flyktingungdomar som saknar boende efter avslutad placering ansvarar anvisningskommunen för vad gäller boende och försörjning, under skoltiden eller som längst till dess att ungdomen fyller 21 år. Placeringen avslutas senast på 21-årsdagen om inte ungdomen avbryter grundskole- eller gymnasiestudierna i förtid, eller att han/hon av annan anledning bedöms kunna tillgodose sitt behov av boende på annat sätt. Vid prövningen av rätten till bostadssociala insatser är utgångspunkten att den unge fått stöd med att ställa sig i bostadskö och att bevaka sin kötid.

Om en ungdom saknar boende inför utskrivning från HVB, familjehem eller stödboende, och därför riskerar hemlöshet, kan den enskilde beviljas bistånd till boende under en övergångsperiod i upp till 12 månader. Detta under förutsättning att den enskilde bedöms klara ett eget boende och aktivt medverkar till att lösa sin boendesituation på egen hand.

7. Att söka bostad - allmänna förutsättningar på bostadsmarknaden

Alla kommuninvånare har ansvar för att i första hand ordna sitt boende på egen hand, genom tillfälliga eller varaktiga boendelösningar beroende på förutsättning. Det är den enskildes eget ansvar att ordna sin boendesituation utifrån rådande förutsättningar, samt att i god tid planera för kommande behov av flytt. Om ett behov av flytt är tvingande eller akut ställs högre krav på den enskilde att han/hon är aktivt bostadssökande på olika sätt.

7.1 Varierat söksätt

För att öka möjligheten att erhålla en bostad på egen hand väntas den enskilde söka bostäder på ett varierat sätt. Att söka bostäder på ett varierat sätt innebär att man behöver söka på olika sätt inom till exempel följande områden:

7.1.1 Olika typer av kontrakt

För att lösa sin boendesituation kan ett hushåll behöva söka lägenheter både i första och andra hand, som inneboende, samt både tillsvidarekontrakt och tidsbegränsade kontrakt. Det går ofta snabbare flytta in i ett andrahandskontrakt eller i ett tidsbegränsat kontrakt än i ett förstahandskontrakt. En del personer har också möjlighet att tillgodose sitt behov av bostad genom inköp av bostadsrätt.

7.1.2 Olika typer av orter

Om man begränsar sitt sökande till enbart hemorten och närliggande orter minskar chansen att hitta en bostad avsevärt. För att öka chansen att hitta en bostad sökes bostäder i olika typer av orter i Sverige (mindre orter, större orter, orter i norr och i söder etc.).

7.1.3 Olika typer av sökvägar

Det finns många olika sätt att söka bostäder på och för att ha en god chans att få en bostad kan sökandet inte begränsas till exempelvis enbart köer i kommunala bostadsbolag. Andra sätt att söka bostad på är genom annonser på internet eller tidningar, genom egen annons i sociala medier/tidningar/anslagstavlor, genom bostadsköer i kommunala och privata bolag, genom telefonkontakt med hyresvärdar för spontanansökan eller genom kontakter sitt nätverk.

7.1.4 Olika typer av hyresvärdar

För att öka chansen att hitta en bostad ska kontakt tas med olika typer av hyresvärdar. Kommunala hyresbolag och större hyresvärdar har ofta striktare regler för vilka hyresgäster de godkänner för uthyrning. Mindre hyresvärdar och privatpersoner har ofta större utrymme att göra individuella bedömningar och kan ha större tolerans för ekonomiska eller andra problem hos den sökande.

8. Grundläggande principer för handläggningen

Följande principer är avgörande för handläggningen av bostadssociala frågor. I handläggningen måste alltid dessa principer beaktas. Begreppen kommer att återkomma i flera delar av dessa riktlinjer: bistånd till akuta behov, och bistånd till anskaffande av bostad. I handläggning av ansökan om hjälp till bostad av olika slag är det viktigt att urskilja om ansökan gäller:

- Akut behov av tak över huvudet enligt kommunens yttersta ansvar, eller
- Hjälp till anskaffning av en bostad enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen

När ett eventuellt bistånd beviljas är det viktigt att göra samma åtskillnad. Insatser för att avhjälpa ett akut behov av tak över huvudet och insatser för att tillgodose behov av anskaffning av bostad har olika syften, och en enskild kan vara berättigad bistånd till endast en av dessa eller till båda insatserna. Det är viktigt att tänka på att bistånd till anskaffande av bostad inte är ett snabbare sätt att få en bostad än de allmänna sätten att anskaffa en bostad och att det kan ta lika lång tid. Det är i stället ett sätt för personer med

speciella svårigheter på bostadsmarknaden att i överhuvudtaget kunna få tillgång till en bostad.

8.1 Livsföring i övrigt

Aktuell rättspraxis slår fast att boende betraktas som livsföring i övrigt. Av det följer att socialtjänsten kan utge bistånd till anskaffande av bostad om inte behovet kan tillgodoses på annat sätt, och alla andra möjligheter är uttömda. Socialtjänsten ska utge bistånd till sådant som omfattas av begreppet "livsföring i övrigt" i 4 kap. 1 § SoL, under förutsättning att:

- behovet inte kan tillgodoses på annat sätt,
- biståndet är nödvändigt för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå.

8.2 Tillfälligt boende - akut tak över huvudet

Det är viktigt att särskilja ansökan om bistånd till akut tak över huvudet från ansökan om bistånd till stadigvarande boende. Vid akut bostadslöshet där den enskilde står utan tak över huvudet för natten kan socialtjänsten vara skyldig att utge ekonomiskt bistånd för att undvika en nödsituation. Tillfälligt boende som bistånd avser hjälp för en kortvarig vistelse på vandrarhem, i sovsal eller lägenhetshotell.

Detta utreds i regel som ett ekonomiskt bistånd och beviljas enligt kommunens yttersta ansvar, som följer av 2 kap 1 § Socialtjänstlagen, om det är det enda sättet för den enskilde att uppnå en skälig levnadsnivå. Vilket bistånd socialtjänsten då beviljar beror på den sökandes situation och behov.

Alla egna möjligheter ska ha uttömts innan rätt till ekonomiskt bistånd kan bli aktuellt. Det innebär till exempel att den enskilde i första hand hänvisas till att ta hjälp av sitt privata nätverk för att undvika en akut nödsituation. Har den enskilde egna pengar (inte försörjningsstöd) så ska dessa i första hand användas för att tillgodose behovet av boende genom exempelvis sovsal, rum på vandrarhem eller dylikt.

8.3 Det egna ansvaret

Vid ansökan om akut bistånd till tak över huvudet gäller samma förutsättningar som vid ansökan om annat bistånd, det vill säga den enskilde har skyldighet att göra vad han/hon kan för att själv försöka lösa sin akuta situation. Det innebär att man har skyldighet att aktivt söka akuta boendelösningar på olika sätt så som:

- via sitt sociala nätverk
- via annonser
- genom att ta in på vandrarhem på egen bekostnad
- på andra lämpliga sätt

För att lösa sin akuta situation ska även kortvariga lösningar för enstaka nätter eller fler sökas, utöver en mer långsiktig lösning. Då det gäller en akut situation bör det i allmänhet kunna förutsättas att den sökande ägnar sin tid åt detta både vid ansökningstillfället, tiden innan den akuta situationen uppstår samt under tiden ett eventuellt bistånd verkställts.

Som regel kan bistånd till akut tak över huvudet inte beviljas om den sökande lämnar en bostad, till exempel sitt föräldrahem eller ett samboskap. I det fall den sökande uppger att han/hon inte kan bo i en tidigare bostad måste detta utredas grundligt, genom till exempel kontakt med föräldrar med samtycke från den enskilde. Situationer när det skulle kunna bli

aktuellt att bevilja ett akut bistånd i sådana fall kan vara vid våld i nära relationer eller allvarliga konflikter mellan barn och föräldrar (*se rubrik "särskilt utsatta grupper"*). Vid konflikter mellan föräldrar och tonåringar ska socialtjänsten i första hand erbjuda råd, stöd och familjebehandling för att lösa konflikten.

9. Utredda och bedöma

Utredningsförfarandet när det gäller ansökan om bistånd till anskaffande av bostad är detsamma som för övriga bistånd till livsföring i övrigt enligt socialtjänstlagen. Ibland kan vi relativt omgående bedöma rätten till bistånd, och ibland krävs en längre, planerad utredning. I utredningen ska en bedömning göras av följande:

1) **Föreligger behov?** Uppfyller den sökande förutsättningarna för att vara berättigad bistånd? (Se vidare avsnitt "förutsättningar för rätten till bistånd".) Det vill säga; a. Är den sökande helt bostadslös? b. Har den sökande speciella svårigheter på bostadsmarknaden?

2) **Hur ser behovet ut?** Om den sökande har speciella svårigheter på bostadsmarknaden – på vilket sätt påverkar det hans eller hennes förutsättningar för att anskaffa en bostad på egen hand? (Se vidare avsnitt "finna, få och behålla en bostad") a. Finna en bostad? b. Få en bostad? c. Behålla en bostad?

3) **Kan behovet tillgodoses på annat sätt?** Har den sökande gjort vad han/hon kan för att försöka tillgodose sitt behov av bostad på annat sätt än genom bistånd?

4) **Hur kan behovet bäst tillgodoses?** Om den sökande har rätt till bistånd – vilken insats och vilken genomförandeform kan bäst svara mot den sökandes behov? (Se nedan samt avsnitt "exempel på bistånd".)

9.1 Biståndets mål och delmål

Målet med det beviljade biståndet är i allmänhet antingen att erhålla en egen bostad, eller att gå vidare till en annan typ av bistånd, närmare ett eget boende. Detta ska framgå av den upprättade genomförandeplanen och det långsiktiga målet är alltid att erhålla en egen bostad. Genomförandeplanen ska innehålla delmål som individen behöver uppnå för att komma närmare målen med biståndet.

Delmålen ska vara:

- Konkreta
- Realistiska
- Uppföljningsbara

Det ska vara tydligt hur man vid uppföljningen kan se om delmålen är uppfyllda. En tidsplan för delmålen ska framgå av genomförandeplanen.